

December 2014 | CBBSS |

CBBSS INFOLETTER ON OIL AND GAS E&P

Съдържание

СТАТИЯ НА БРОЯ:

Илиян Василев: Хъбове, разрешения, търгове за проучване в дълбоките води, високите цени на природния газ – шансове и контекст стр.2

Energy global: Добив на петрол и газ: икономически и бюджетни ефекти стр.4

Al Arabiya News:Намаляването на цените на петрола: ОПЕК срещу бъдещия шистов газ? стр.6

Bidness ETC:Защо Шеврон се оттегля от проекта за украински шистов газ? стр.8

CBC News: Детайли около мораториума върху шистовия газ в New Brunswick стр.10

Хъбове, разрешения, търгове за проучване в дълбоките води, високите цени на природния газ – шансове и контекст

Илиян Василев

Последният брой на 2014 година не бих искал да анализирам спорни теми, но времената са такива – шансовете идват и си отиват, а ние все оставаме на брега на нереализираните си мечти.

Сагата Южен поток

Виждаме изключителна активност – поне медийна и политическа – по проекта Южен поток. Дадохме разрешителни и в това има значителен смисъл. Защото прехвърляме топката в полето на Газпром и чакаме формалното прекратяване на договора – първо по линия на междуправителственото споразумение. В Москва смениха тона и вече се успокояват, че нямало опасност да бъдат предявени претенции за пропуснати ползи от страните, през които трябваше да мине проекта Южен поток. Хубавото в предприятията от премиера Борисов ход е, че дори най-отявлените привърженици на руските грандпроекти ще разберат, че Русия

няма пари, за да го построи. Това касае както сегашния маршрут, така и турския – през европейската част на страната - и всички свързани гранд идеи за хъбове и огромни количества транзитиран газ. Винаги е възможно да се прекара нова линия на проекта Син поток, но това е друг мащаб и друга приказка.

В информационния поток между пропагандата и информационното претоварване по темата Южен поток, обаче прозират по-важни и нетолкова забележими елементи. За тях говорихме с Васко Начев на брифинга миналата седмица. Опасността за нас идва не от това, че ще ни заобиколи виртуалният Южен поток, а от това, че силите, които успяха - поне на теория - да накарат азерския газ да заобиколи Централна и Източна Европа сега са мобилизирани, за да накарат и потенциалните нови количества от азерски газ /от находището Абшерон/, иракски, ирански и прочие алтернативен газ отново да мине по южния маршрут и да излезе в Южна Италия, като остави руския газ без конкуренция на пазара на ЦИЕ.

Този път обаче ще им бъде по-трудно.

Търговете за проучване в блокове Силистар и Терез – нов шанс за България

С интерес се очаква търга за проучвателен лиценз в двата блока – Силистар и Терез. Радостното е, че българската страна изглежда решена да си извлече поуки от предишните провалени търгове и да направи възможното да проектира националния интерес върху корпоративния дневен ред на големите енергийни компании в света.

Има доста неща, които вероятно би трябвало да се променят – особено предвид влошената обстановка със спадащите цени на суровия нефт и силно свитите инвестиционни програми за 2015 година. Не престават и постоянните опити за вкарване на „бъгове“ в тръжните процедури и неизпълними условия, които могат да откажат енергийните грандове. Ниските и спадащи цени на петрола едва ли могат да окажат решаващото значение, което политическият риск, регулаторната и законодателна рамка и най-вече институционалният капацитет могат да имат. Защото пътят от търга до добива е много дълъг и предполага устойчива рамка на взаимно сътрудничество в рамките, на което

публичните и корпоративни интереси намират своята оптимална свързаност.

Бъдете сигурни, че ще има атаки и срещу сондирането и проучването в дълбоки води. Надявам се този път, правителството да отстои позициите си и националния интерес. Със сигурност ще има компании, които да заявят интерес и да закупят тръжните книжа – остава да направим всичко възможно те да подадат обвързващи оферти.

За цените на природния газ у нас

Не искам да бъда на мястото на ДКЕВР, защото са попаднали в незавидната роля да посредничат между политически амбиции по проекта Южен поток и нормалното обществено очакване за съществено съкращаване на цената на природния газ – каквито са явните тенденции в Европа.

Има много обяснения – веднъж в нежеланието на Булгаргаз да търси по-ниски цени /да сте чули сегашното ръководство да е поискало такива от Газпром?!/ и най-вече желанието на свързаните с Южен поток политици и бизнесмени да не „клатят лодката“ на Газпром, за да не застрашат интересите си в проекта Южен поток. Кой

беше казал, че Южен поток ще ни излезне безплатно?

Сметнете сами – в момента цените, които плащаме за природен газ, са най-малко с 30-35 долара/хкм (за хиляда кубически метра) върху количество от 2.6 милиарда кубически метра или около 80 милиона долара. Тези милиони могат да бъдат спестени и да се отразят в по-ниски енергийни сметки и да облекчат трудното финансово положение на Булгаргаз и на Топлофикациите. Пазят се по-висши интереси по Южен поток, който така или иначе няма да се състои. Гоним дивото, изпускаме питомното.

Слава богу от следващата година преставаме да се занимаваме с гранд проекти и с мечти за милиарди долара ползи. Дано се заемем с малките проекти с конкретни ползи за обикновения потребител, за енергийните ни компании, за бюджета, за регионите.

Това Ви желая през следващата година – малки, но реални ползи. Да слезем на земята. И бъдете здрави.

Добив на петрол и газ: икономически и бюджетни ефекти

Energy global

Известно е, че преди повече от 10 години разработването на шистови ресурси преживя бум с добив приблизително 3.5 милиона барела на ден плътен нефт и приблизително 9.5 трилиона кубични фута годишно шистов газ. Това се равнява приблизително на 30% от американския добив на течни горива и 40% от американския добив на природен газ. Разработването на шистов газ също повлиява на федералния бюджет, главно чрез увеличаване на данъчните постъпления. Предвижда се добива на плътен нефт и шистов газ да нарастне през следващото десетилетие до респективно 30% и 60%.

Влияние върху енергийните пазари.

Счита се, че общият американски добив на петрол и природен газ ще продължи да бъде по-висок отколкото би бил без разработване на шистов газ, редуцирайки цената на енергийните доставки. По-ниските цени на свой ред ще повишат местната консумация на петрол и газ, местната употреба на енергия като цяло и нетния експорт на газ, като същевременно се намали добивът на петрол и газ от конвенционални източници, нетният износ на петрол и употребата на конкуриращи се горива.

Шистовият газ повлия на цената на енергията в Америка по-силно отколкото това стори плътния нефт, като се очаква да продължава да влияе. Бюджетната комисия на Конгреса Congressional Budget Office (CBO) счита, че ако шистовият газ не съществуваше, цената на природния газ ще бъде около 70% по-висока от първоначалните очаквания до 2040, а ако плътният петрол не съществуваше, цената на петрола щеше да бъде само с около 5% по-висока. Една причина за тази разлика е, че шистовият газ е по-изобилен от плътния нефт, съотнесено към размера на местните американски пазари. Друга причина е, че северноамериканският пазар за природен газ е съответно засегнат от други условия, причинени от високи транспортни разходи, така че ефектът на по-висок или по-нисък добив върху пазарните цени се концентрира в рамките на континента. За контраст: петролът трудно се търгува на световния пазар, което размива ефекта от местния добив върху цените.

Поради разработването на технологиите за извличане на шистов газ съществуващата работна ръка и капитал, които се включват в разработването на шистов газ, в индустрии, използващи природен газ или петрол, са по-

продуктивни отколкото иначе биха били. Тази повишена производителност увеличава БВП и тази тенденция ще продължи.

БВП се подпомага и по други начини от шистовия газ. Увеличените добиви водят до увеличен приход, което позволява на хората и фирмите да спестяват и инвестират повече в продуктивен капитал, а по-високата производителност увеличава заплатите, както и търсенето на работна ръка. Увеличеният капитал и увеличената работна ръка увеличават БВП. В краткосрочен план шистовият газ причинява по-голямо търсене на работна ръка и капитал, които иначе биха останали неангажирани. Или се реализира ръст на БВП, който иначе не би се случил. В дългосрочен план независимо дали шистовите ресурси са налице или не, работната ръка и капитала ще се използват при устойчиви и максимално високи темпове. Допълнителната работна ръка и капитал за добив на шистови ресурси или в енергоемки отрасли ще бъдат взети от секторите с производство на други стоки и услуги. Това означава, че няма да има нетна промяна в БВП, въпреки че БВП ще продължи да се увеличава от разработването на шистов газ по други начини.

СВО оцени, че реалният БВП ще бъде средно с 0.67% по-висок през 2020 и средно с 1% по-висок през 2040 отколкото щеше да бъде без разработването на шистови ресурси. Реалният ефект върху БВП може да бъде по-висок или по-нисък от прогнозираното в зависимост от различни несигурни за прогнозиране фактори.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Намаляването на цените на петрола: ОПЕК срещу бъдещия шистов газ?

Al Arabiya News

Когато Джон Рокфелер, един от първите най-големи бизнесмени, бива попитан за тайната на успеха, той отвръща „Ставай рано, работи до късно и добивай петрол“. Разбира се като основател на Standard Oil през 1870, той със сигурност е ставал рано и работил до късно, тъй като изгражда петролна империя, която го прави най-богатия човек в света още в началото на 20 век.

Оттогава петролът се превръща в съперник на водата като една от най-необходимите стоки за съвременния човешки живот. По този начин страните и компании, които го

добиват и продават, са сред най-богатите в света. Съветите на Рокфелер все още са валидни.

Ето защо не е изненада, че настоящият близо 50%-ов спад в цените на петрола през юни тази година държи световните заглавия и е предмет на различни теории: първата - ОПЕК и/или Саудитска Арабия срещу американския шистов петрол, и втората Саудитска Арабия/ОАЕ срещу Иран/Русия. Но както при повечето теории проблемът е скрит по-дълбоко.

Теории

Първо нека да минем без руско-иранската петролна сделка. Има множество теории по отношение на скуизирането от страна на Саудитците на Иран, страна с много по-малко парични резерви от ОАЕ, Кувейт, или Саудитска Арабия. Според теорията Иран ще се изправи пред много повече трудности с намаляващите цени на петрола отколкото арабските членове на ОПЕК. Ето защо отново според тази теория, Саудитска Арабия избира да не "защитава" цените чрез намаляване на количеството добив.

С равновесна за бюджета цената на петрола, варираща в диапазона между \$130 и \$140,

според МВФ, санкционираният Иран, които и без това има ограничен достъп до капиталовите пазари едва ли може да се справи с постоянния спад на цените на петрола. Русия също е изправена пред вълната от нарастващи санкции и те също са повлияни от световната тенденция за намаляване на цените. Притискайки Русия, според разсъжденията, че Рияд ще "наказва" Москва за подкрепата и за президента Башар ал-Асад.

Може да има някаква истина в това, но за да причини значителни вреди на Иран или Русия, спадът на цените трябва да бъде по-голям и да продължи по-дълъг период от време. С големи, фискални експанзионистични бюджети в Саудитска Арабия и ОАЕ, подобен ход би рискувал да навреди повече отколкото да помогне като "отреже носа, за да се спаси лицето" на посочените страни.

Има по-дълбок сюжет тук от Иран или Русия. Американския шистов петрол?

Понастоящем Америка добива най-много петрол от три десетилетия насам. След лятото САЩ задмина Русия и Саудитска Арабия като най-голям производител на петрол. Шистовият бум в САЩ значително

увеличи световните запаси на петрол и се превърна в директно предизвикателство към ОПЕК.

Отчасти в резултат от енергийния бум, петролните цени достигнаха своето най-ниско ниво от 5 години насам или близо 50% по-ниски.

Основният въпрос тук е – дали спадът на цените е цикличен или структурен феномен? Дали тектонските плочи на енергетиката са се разместили?

За да се отговори на този въпрос, нека първо започнем с група инженери и геолози, които в началото на 80-те години на 20-ти век започват да използват технологията хидравличен фрактинг. Именно тогава George Mitchell и неговият екип инженери са първите, които откриват правилната комбинация от вода и химикали за извличане на т.нар. шистов газ. Така започва добивът на петрол, а днес шистовата революция подхранва американския икономически ръст, променя глобалната динамика и трансформира глобалната геополитика.

Ще промени ли радикално американският петрол глобалните енергийни пазари през

следващите десетилетия? Отговорът е не. Петролът от Близкия Изток, петролът от Русия и петролът от Африка ще бъдат с високо търсене през следващите десетилетия според прогнози на Международната Агенция по Енергетика. В същност повечето прогнози сочат, че до 20-те години на 21-ти век, американският шистов газ ще намалее и петролът на ОПЕК ще е необходим, за да запълни празнината.

Новият американски петрол ще окаже натиск за намаляване на цените, но няма да бъде фактор променящ играта сам по себе си. Реалният въпрос е – ще се разпростре ли шистовата революция по целия свят? Ако да, това ще има наистина огромен ефект върху световната енергетика. Това ще бъде фактор променящ играта.

Да си представим фракинг в Китай. Или Индия. Или някой от другите зараждащи се пазари, които са движени от бъдещото търсене. Или фракинг в Европа? При този сценарий ще бъдем свидетели на спад на разходите по фракинга и много нови доставки от петрол, които ще окажат натиск за намаляване на цените, и ще пренаредят енергийните пазари и сили в световен мащаб.

Някои ще предположат, че все още сме в ранните фази на шистовия петрол и газ, нещо подобно на първите тромави компютри, които излизат на пазара в САЩ, и са закупени за офис употреба за първи път. В тази епоха отпреди Интернета, малцина можеха да си представят развитието на информационната революция и как тя ще преобрази света.

Проблемът с тази аналогия обаче е, че разходите за фракинга са толкова високи, че само среда с високи цени на петрола ще позволи на компаниите да предприемат необходимите рискове, свързани с капиталови разходи за разработване на нови проекти. Спадът на петролните цени няма да притисне изцяло американския шистов газ, но ще направи новите проекти далеч по-трудни за осъществяване.

В този смисъл решението на ОПЕК да остави пазара сам да определи цените си е логично. Въпреки всичко свят с китайски и индийски фракинг би създал огромни предизвикателства пред страните от ОПЕК.

Така че това не е битка между ОПЕК и американския шистов петрол. Това е битка между ОПЕК и бъдещия шистов петрол и газ. Защото опасността за ОПЕК не идва от американския добив, а идва от свят, в който

Китай, Индия и Европа започват своите шистови революции.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Защо Шеврон се оттегля от проекта за украински шистов газ?

Bidness ETC

Chevron Corporation реши да се оттегли от шистова сделка за \$10 млрд, която компанията бе подписала с Украйна през миналата година. Споразумението е от жизнено важно значение за Украйна, тъй като би намалило зависимостта на страната от руския внос на нефт и газ. Сделката беше подписана със срок от 50 години с първоначална инвестиция от 350 милиона щатски долара за първите три години проучване.

Има редица причини, които карат Chevron да се оттегли. Нека да започнем със спада на цените на суровия петрол с около 45% от юни насам. Настоящата данъчна система в страната също е критикувана като прекомерно строга. През август 2014, Министерството на финансите на Украйна удвои таксата, която компаниите трябва да

плащат за проучвателни дейности, значително увеличавайки разходите по добива.

Чуждестранните инвеститори също изразиха опасения по отношение на геополитическите рискове в Украйна. Русия започна да изпраща военни части, за да поеме контрола на Кримския полуостров през април. Ситуацията се влоши с течение на времето и 4,700 души изгубиха живота си от тогава.

Няколко месеца по-рано Royal Dutch Shell PLC. също решиха да се оттеглят от споразумението, което подписаха с Украйна през миналата година.

С намаляването на чуждестранните инвестиции Украйна сега ще трябва да търси алтернативни източници на природен газ. Руската ГазпромБанк в понеделник посочи възможността да поеме контрола на 5.7 милиарда кубически метра газ, което е приблизително 50% от общия на Украйна. Това се разглежда като обезпечение за предсрочното погасяване на кредита от \$842.5 милиона към базираната в Украйна Ostchem Group /на разследвания от САЩ украински бизнесмен Фирташ – б.пр./.

Още повече Gazprom OAO влоши ситуацията като спря доставките на природен газ до Украйна от юни поради нерешени въпроси по разплащанията. Компанията също намалява доставките за съседни като Словакия и Унгария, за да предотврати евентуално препращане на газ към Украйна.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Детайли около мораториума върху шистовия газ в New Brunswick

CBC News

Мораториум върху всички форми на хидравличния фракнинг в New Brunswick беше предложен от правителството на [Brian Gallant](#).

„Още от ден първи сме пределно наясно, че ще наложим мораториум докато не се разберат рисковете за здравето, водите и околната среда“, обяви Gallant.

Gallant заяви на пресконференция, че мораториумът ще се прилага за хидравлично разбиване при всички случаи, независимо от това дали процесът използва вода, пропан

или друго вещество за извличане на природен газ от шисти под земната повърхност.

Мораториумът няма да бъде премахнат, докато не се изпълнят 5 условия според Gallant. Те включват:

- Установяване на „социален лиценз“ – /приемане от обществото – б.пр/ - посредством консултации за премахване на мораториума;
- Ясна и достоверна информация по отношение на евентуалните въздействия, за да бъде установен регулаторен режим;
- План за намаляване въздействието върху публичната инфраструктура и за решаване на проблеми като отстраняване на отпадните води;
- Не стартира процес, който да изпълни задълженията на провинцията за консултации с „първите нации“ (местното население – индианци, етнически групи)
- „подходяща данъчна структура“, която да гарантира максимални ползи за жителите на New Brunswick.

Jean-Guy Leclair, генерален мениджър на PotashCorp New Brunswick заявява в изявление, че компанията ще преразгледа своите възможности.

"Това, от което компанията се нуждае е достъп до сигурна, стабилна доставка на природен газ, независимо от източника", се казва в изявлението. „Ако мораториумът отхвърля източника на доставки, ще трябва да преразгледаме какво означава това за нашата дейност. Може да има сериозен ефект върху разходите ни.“

Компаниите ще получат разрешение да продължат с проучвателните дейности като сеизмични тестове и проучване на находищата. Но няма да им бъде разрешено да използват фракинг докато мораториумът е в сила.

Gallant отдавна обещава мораториум върху хидравличното разбиване докато не се знае повече за потенциалните рискове.

Мораториумът беше ключов момент в платформата, която доведе до изборната победа на либералите на Gallant в изборите през септември.

Противоположно бе обещанието на прогресивните консерватори за разработване на шистов газ и други природни ресурси с цел създаване на нови работни места.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Уточнение

Авторите на настоящия информационен бюлетин финансират това начинание, водени от своята гражданска позиция за необходимостта от пълноценна и балансирана информираност на обществото по въпросите на проучването и добива на нефт и газ. Проявилите интерес да подпомогнат проучванията и информационната дейност на Центъра за изследвания на Балканския и черноморския регион могат да се обръщат за повече информация и конкретни проекти към координатора на програмата на следния адрес cbbsinfocenter@gmail.com

Unsolicited mail: Ако не желаете да получавате този инфолетър, моля да се отпишете от адресния списък като изпратите обратно съобщение без текст на cbbsinfocenter@gmail.com

Правата по превода на всички статии принадлежат на издателите на настоящия информационен бюлетин.

Контакти за повече информация:

Алекс Алексиев

alexralex@aol.com

Васко Начев

vasko@infonetbg.com

Илиян Василев

idvassilev@innoenergy.biz

Мартин Владимирев

mvladimirov@ceemarketwatch.com

Руслан Стефанов

ruslan.stefanov@online.bg

Христо Казанджиев

h.kazandjiev@yahoo.com